

L' IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fora de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

Sonará cada dissapte, si té vent á sa flauta.

S'envian es números á domicili, tant á dins Ciutat com á ses Viles, pagant per adelantat á s'Administració (Cadena de Cort n.º 11), 1 pesseta á conta de 16 números.

XARIPES.

Ha arribat una senhora de Madrit que es viuda y deu tení una trentena d'añs. Es neta, ben endressada, alta, bona moxa y té unes mans de perles per cosí, cuyná y sèbre dú una casa com un pèrn d'òr. Allá á Madrit tenia casa d'*huéspedes* en es carré d'Alcalá; y ara n'ha posada una á Ciutat molt ben muntada per podè cuydá un ó dos señós tots sòls sense familia, que sian viudos ó fadrins veyardos.

Desitjosa d'acreditarsè ha resòlt que aquesta nòva casa de hostes sia *gratis* tot es temps d'un any complet y cabal p'es primé señó que voldrà estarhi de *pupilo*. Aquest nou establiment no es pòt compará amb cap altre des que nòltros estám avesats á veure per aquí; perque á la casa hey ha pessas per rèbre molt ben adornades, encatífades y empaperades; cortinatges de seda á tots es balcones, piano á sa sala y un servici de porcelana y crestay. Ademés aquesta senhora es tan cuydada des seus hostes que no tan sòls los fa la vida sino que los renta y planxa sa ròba y los fa ses serzidures que necessita y los espauma ses elebites y pessas d'abrich, aficanthi es botons que veu que fluxetjan. En fin es una senhora qu'entén bé aquest ram y sab sa séua obligació amb aquesta part.

Sa casa ahont ha posat aquest establiment está á un punt molt cèntrich; y qualsevòl que vulga pasarhi á viure pòt aná á veurerla, y á parlá amb dita senhora de nou á dues des dematí, á sa mateixa casa, número 20, des carré de Zagranada, pis principal.

Hem de fé sèbre també qu'hey ha un destino vacant dins una oficina d'aquesta Ciutat y ara l'han de provehí.

S'oficina no més está obèrta de les onze á la una des dematí dos dies en sa setmana, que son es dimars y es dissaptes. Es destino que s'ha de doná es el de Jefe principal de sa mateixa, que no té més quefés que firmá sa *Nòmina* cada mes, y maná feynes á tres ó quatre es-

crivents al temps de fumá quatre ó cinch cigarrets amb sos amichs que vajan á consultarli es seus negòcis; y axò sense responsabilitats ni compromissos de cap casta, ni molèsties de ningun gènere.

Per provehí aquesta plassa no s'etsijexen més coneixements que sèbre lletgí una mica, maldament sia á fòrsa d'uyeres; sèbre posá es seu nòm baix d'un escrit, encara que ningú sápigá que diu, y sèbre repassá una suma. Es sòu d'aquest destino es de cent y quatre duros un real y mitx mensuals, que se sòlen cobrá per adelantat des quatre á n'es vuyt des mes corrent.

A qualsevòl persona que li convenga aquest empleu li aconsayam que sa prenga sa molèstia de passá p'es carré d'ets Oms, número 91, pis principal, de les onze á la una des dimars de la setmana qui vé y qu'hey deix allá es seu nòm escrit á un tròs de papé blanch, maldament no sia sellat, ni vaja acompanyat de sa cédula personal ó carta de seguredat perque s'ha resòlt qu'á sa primera persona que s'hi present, con tal que sia d'una corantena ó cinquentena d'añs d'edat y vaja vestida un poch decent y amb trona sobre tot, se li don sa credencial abans de qu'arrib es primé diumenge de Matx.

Qualsevòl que tenga necessitat de doblés, sian mil ó dos mil lliures, ó deu mil y tot si impòrta; y vulga que les hi dexin sense *pagaré*, ni segona firma, ni hipotèca de cap casta, ni més formalidat qu'un trosset de papé blanch; se li fá sèbre qu'hey ha un señó que plé de bons sentiments y desitjos de fé bé á tothom farà es favó de dexarleshí sense gens d'interés y á torná quant será de gust y agrado des qui los manllevará.

Aquell que li convenga alsá una cantitat amb ses espressades condicions pòt prendrersè sa molèstia de passá p'es carré de Sant Miquèl, algorfa núm. 67, devant Sant Antòni qu'es aquí ahont viu aquest bon señó. Fa avinent que no sortirà de ca-séua cap dia de la setmana qui vé, comensant desde demá mateix, á fi de que ses persones que vulgan afavorirló amb sa séua confiansa y vajan á

parlá amb ell sobre aquest negòci no s'hajan de molestá á anarhi dos pichs.

Si p'el cas es subjècte qu'ha mesté es doblés no sabés escriure axò no fa al cas, perque axí mateix li dexará sa partida que vulga sense cap casta de papé ni aubará; y si volgués qu'aquesta dexa fos amb tot secret pòt anarhi sense cap testimoni perque aquest señó viu totsòl y es homo de molt de caracte qu'ha rebut ja molts de còps de lliure y ni ses parets de ca-séua sabrán rès d'aquest assumto.

Estau ben entesos: carré de Sant Miquèl, algorfa núm. 67, devant Sant Antòni, á qualsevòl hora del dia d'es d'aquesta setmana que vé.

Hey ha també una atlòta jove, de bona casa, de bon llinatge y de bones sanchs, ben carada, alta, cosset prim, que passa per una de ses fadrines més guapes y bisarres de dins Mallorca. Aquesta atlòta no té pare, ni mare, ni germans, ni parents; encara no ha cumplit vint y quatre añs y com no du fatals no es pòsa *polvos* may p'es coll ni per ses galtes, ni dú padassets, ni bagues, ni flochs, ni banderetes de colós vius aficades demunt ses anques; y qu'encara que tenga deu mil siscentes lliures de renda cada any, no té cap mica d'empatx en cuydarsè de sa cuyna y de sa bugada y d'axecarse dematinet si impòrta per atendre es seu ram.

Com viu molt retirada y no va de Teatros ni de balls, ni reb visites d'amigues perque no'n té cap; y desitja casarsè amb un jove bon atlòt, maldament sia pòbre, ha comanat á un señó véy amich de son pare que ley cerch. Per lo mateix aquest señó heu fa sèbre á n'es públich perque tots es joves que vulgan festetjá amb ella en bon fi, se molestín en passá p'e entrada qu'hey ha sense número entre ses cases n.º 13 y n.º 14 de sa Plassa des Mercat, dimars ó dissapte qui vé, desde les deu des dematí fins horabaixa, qu'allá los esperarà per veure quin es es més digne des tresó des seu amor que guarda *intacto* per aquell qu'arribará á essè son marit.

PEP D' AUBENA.

UN ESTUDIANT.

*Estudiants que de nom son
S'en passetjan molts p' el món.*

—¡Miquel! (diu na Margalida,
Fa estona qu' es sòl es alt.
Si jaus perque estás malalt
Vendrà es metge de seguida.

—Jò per ara estich ben bò;
No tench mesté gens es metge.
—¿Ydò còm tens tant de fetge?
—Es que no he acabat es sò.

Encara es dematinet....
—Ara han tocadés les vuyt.
Es berenà ja está cuyt.
Vaja, Miqueló, axequet

Y t' en 'nirás à s' escòla
Que ja no está gayre lluny
Es mes que li diuen Juñy.
Fé via qu' es temps reddòla.

—Escolta. Abans d'anarhi
Convendrà qu' un pòch me rent
Y em pentin, perque la gent
¡Vaja un pollo! puga dí.

—Altres còsa dins es cap
No t' hi tròb en tot lo dia.
Que diguessen més valdria
¡Vaja un atlòt que molt sap!

Ara que ja estich mudat
Venga tabach y papé....
¿A's escòla, qu' hey aniré?
No puch; estich maretjat.

Per paga lo qu' es avuy
Es pits me fan molt de mal....
Y tench un mal de caxal....
Y no hey vetx clà d'aquest uy.

Grans quexes tenen de mí
Perqu' hey vatx fart cada dia
Es mèstre de Geografia,
Es d' Història y es de Llatí.

Però rès à mí me fá
Que digan, per jò fé festa;
Tot es mes de Matx me resta
Encara per estodiá.

¡Mirau qu' es bona quimera
Es ferme estodiá per fòrsa!
Tan mateix no 'm podrán tòrsa
Perque no pendré carrera.

—Ja es ben diversa s' idèa
Qu' ara jò dins es cap duch!
¡Atlòta! dum aquell such
Y agafarem sa monèa.

Còm s' aygordent no hey ha rès;
Tota malaltia cura
Si un el prèn amb gran mesura
Y bé sé jò que còsa es.

No dich rès des marrasquí,
Però sobre tot es ron,
Crech qu' es lo milló del mon;
Es qu' he begut no es pòt dí.

Axí es dematí li passa
Fins qu' el cridan per diná.
S' atepeix còm un bajá
De carn, no de carabassa.

—Diu llavò:—A n' es café anem
Perque ets amichs ja m' hi esperan
Y hem de jugá me digueran
Tot es capvespre..... y riurem.

Més abans de jò anarhi
Me convé contá es doblés
Que crech no 'n tendré demés
Y no fiarán de mí.

Tres pessetes m' han quedat
De tres duros que tenia,
N' he pagat un que 'n devia
Y es demés los he gastat.

No sé còm heu tench de fé,
Del tot apurat me veitx,
Endeutat sempre 'm passeitx
Y qui sab quant pagaré.

A ca's sastre hey dech tres duros,
Ne dech dos à n' es barbé,
No dich rès des sabaté,
Y sis pessetes de puros.

Y monpare que no es cruèl
Dinés sempre está enviant;
En sèbre que jò dech tant
Me matará, no hey ha vél.

Per anit podré campá
Si pòt aná sa criada
A empenharmé sa mudada,
Y.... ja 'u vorem per demá.

¿Margalida, vòis vení?
—D' aquí dos minuts vendré.
—¿Qu' has de sortir?—Sortiré
Perque tench d' aná á dú ví.

—Ja va bé: t' en dus axò
A sa casa que saps tú.
Alèrta à dirhó à ningú,
Que no sapin que som jò.

¿Y aquells doblés ja has gastats
Que te va enviá ton pare?
¿T' ets posat cabals?—No encara:
No digues pús desbarats.

—Però, qu' has fét, Miqueló?
—Dexa aná... ¿Estás enterada?
—¿Aquí en voltá cantonada?
—Sí, vestèn, voltant cantó.

Còbra es doblés y s' en va
Més depressa qu' un cohuet
No l' espanta vent ni fret
En pich que té per gastá.

A n' es Teatro lo primé;
Aillá ses atlòtes mira,
D' una part à s' altre es gira
Y señas sempre 'ls sòl fé.

En acabá ja es partit
Cap à la fonda à sopá
Y allá se pòsa à menjá
Fins que s' ho tòca amb so dit.

Després fuma, y beu que beu
Copetes més de coranta
Y quant de gat no s' aguanta
Un gran sabi essé se creu.

Llavò parla de partits,
Desjècta s' Ajuntament,
Y si li diuen que ment
Se pòsa à doná esclafits.

A la fi s' en va à colgá
Ben maretjat y calent
Y còm jan fins à les cent
Fa lo mateix l' ondemá.

Mentres tant es Juñy s' en vé
Més depressa qu' un falcó
Y dona à n' En Miqueló
Carabassa à té qui té.

UN MAGRE.

VÈSSA.

Lectors, si sa glòsa
Me surt malament,
Es que 'n té sa culpa
Sa vèssa que tench.

Jò conech un hòmo
Que té arrendaments,
Possessions y terres,
Y accions y papé.
Sempre dins ca-sèua
Tot lo dia sèu;
Y té un qu' es cuyda
De censals y bens.
Pensau si murmura
Y xarra la gent.
A n' aquest sa vèssa
El roega fa temps.

D' una vila enfòra
Sé un bergantell,
Té ganes son pare
Veurel baxillé;
Y sempre mos conta
Que sab ja molt més
Que Dante, Virgili,
Volta y Lavoisier.
Però més valdria
Que conradó es fés,
Perque molta vèssa
Té aquest estornell.

També hey ha una vila
Devés Sant Lloréns,
Que per una feyna
Dèu molts de doblés;
Ni 'n duen, los gasta
Amb enderivells.
Bé ha fét promeses,
N' ha tornades fé;
Y no paga, perque
Peresa y rès més
Hey ha à qualque Junta,
Y à s' A...junta...ment.

A moltes Iglesies
Un banch hey observ
Derrera sa porta
Que té s' escanzell.
Ydò, si un dia
Un fòch hey hagués,
O qualque altre còsa...

Pensau es bordell
Que faria mordre
S' estrumbol molest.
Vaja, fòra vèssa,
Señó Rectó, el crem.

Sabeu sa campana
Qu' En Figuera té,
Per tocá les dotze,
Les cinch ò les deu;
Moltes de setmanes
Tengué un bastiment
Que mal d' uys ja fèya
Veurel des carré.
S' espassá sa vèssa,
Y gracies à Deu,
Ja no du ventaya
A n' es séu capell.

Municipals guardies,
(Heu dich al revés
Perque no seria
A s' en endret vers.)
Ydò, com vos deya,
Están ben xalests,
Asseguts, no vèuen
Qu' a un homonèt vey
L' insultan, l' encalsan
Quatre atlots vayvés.
¿Perque ténen vèssa?
Perque los convé.

Conech un subjècte
Que no s' perd per llest.
Escoltau: y vèltros
Lectors, vos convé
Que no tengueu vèssa
S' estiu ni s' hivèrn,
Comprau L' IGNORANCIA,
Y lleugiula prest,
Y apendreu de lletra
En mallorquí bé.
Torn à lo que deya
Des subjècte aquell.....

M' agafa ara... vèssa;
Ja... l' a... cabaré...

H.

XEREMIADES.

Reberem una atenta invitació des President de s' *Unió Obrera Balear* per assistí à s' inauguració de ses escoles de 1.ª y 2.ª ensenansa. Mos sabé greu no poderhi assistí per causa d' essè fòra, però sabem que sa funció fonch molt lluhida.

Li donam les gracies per sa séua atenció.

Pareix que per Alaró hey ha colcú ó colcuns qu' han mesté aná escola de bona educació. Tant mateix amb lo que varen fé aquesta setmana passada no varen fé res que pogues donarlós gens d' honra ni gens de profit ó bon nòm. Ets homos may han d' amagá sa cara y es séus fets han d' essè de persones civi-

lisades y no de bárbaros que tenen s' ànima més esquerdada que sa campana majó de la vila. De segú qu' aquests fadrins de tan bones idees si vòlen festetjá una atlòta no comensarán fentli desayres ni pegantli galtades. Ydò totes ses còses son lo mateix; aplicau es cuento.

S' ha notat qu' es ví que duen de Manacò p' es ferro-carril devegades p' es camí torna aygo.

Bé fa per lo mateix aquell altre pràctich, en s' anunciá sa manera de fé bon ví dins Mallorca; perque abans tornava vinagre y encara qu' axò era un mal no heu era tant que no tengués axí mateix una mica de preu com à vinagre.

Ara però torna aygo que no té gens de való.

S' hauria de trobá es mèdi de que tot es ví que duen à Ciutat tornás aygo abans d' arribá à sa Pòrta, y desde sa Pòrta à n' es magatzem ó à sa taverna tornás altra vegada ví.

Vat' aquí un bon negòci.

Tot progressa avuy en dia. Ja tenim siment à quatre sòus y mitx es quintá, ó sia à tres reals es 40 kilos. Y diuen qu' es tan excel·lent. S' es mesté qu' es Buñolés fassan es cap viu. Ja més valdria qu' axí com discutexan si han de ballá *fandangos* ó *valsos*, estodiassen sa manera de fé siment bò y barato ja que sa Naturalesa los n' ha donat amb abundancia.

Sa Còsta des Teatro que va desde es Replá fins dalt de tot ha mesté repicá; (sense campanes) per evitá ses caygudes qu' hey dona la gent; y més ara que no hey mancan cloveyes de tarònjies ni altres brutós més gròsses, maldement allá mateix hey haja una caseta apòsta per ferles.

Dos curiosos, entre molts, y qu' hey deyan de prim, entravan daxo, daxo, per sa Pòrta de Jesús, venguent de veure es pellés Húngaros, que per s' extrangé es diuen *Bohemians*.

—Ell farán bona feyna, però, ¡mira qu' en duen de brutó y mascara!

—¿Que vèls que t' diga lo qu' hey tròp?

—Axò heu troba tothom que s' ha dat punt de fé la rua demunt es pònt.

—Ydò, mira, jò tròp que si nòltros los trobám bruts y mascarats, ells hey pòren trobá lo mateix aquesta pòrta, y vaja porcada per porcada.

—¡Y tens rahó! jò no m' hi havia fit-sat may, ¡lo qu' es s' avès!

—¡Vaja una idèa que deu doná de nòltros à n' ets estrangés s' entrá à dins Ciutat que bravetja, per semblant Pòrta y per totes ses de Palma qu' están més nègres que faró de llum.

—Ell s' hi hauria de posá remey y.... bugada.

—¡Ara li fan es manich!

EPIGRAMAS.

—¿Juan?—¿Que mana, señó?
—Vesme à du fòch per fumá.
—Però, señó, no n' hi ha.
—No n' dugues, tròs de tacó.

—¿Enrich, tú com t' has fèt rich?
—Amb molta de diligència
—¿Sòls amb axò? Jò m' en rich.
—Y també amb pòca consciència
—¡Ah! axí no m' en rich, Enrich.

FEROSTAS.

COVERBOS.

Una vegada un pagès va entrá à una casa de comèrs y demaná à un dependent si li volia trèure ses pessas de ròba per pantalons de primavera que tengués, no solament d' aquell any sinó també d' ets anteriós.

Es dependent les hi tragué totes y es pagès se posá à examinarles una per una, y mostrantli es pantalons que duya li digué amb molta catxassa:

—No n' tròb d' aquesta mòstra, y axò que no n' necessit més qu' un pam per adobá aquests pantalons.

—Però, sant homo, (li digué enfadat es dependent,) ¿per que no ha comensat per ensenarme es pantalons y li hagués dit d' una vegada que no l' poria servi?

—¡Fonna! ¡fonna! (replicá es pagès,) ¿perque l' via de molestá quant heu poria fé jò mateix?

S' altre dia à n' es Moll hey havia un carreté que fèt una fiera quantre sa séua bistia, exclamava:

—Arri, mal te tòch gota y que te dur tant com m' ha durat à mí sa ràbia de sa sògra.

No fa molt de temps qu' una joveneta passá p' es Mercat y vejent un ròtlo de gent s' hi arramba per sèbre qu' era.

Justament s' aná à aficá darrera un jove molt mal sufrit, que quant se sentí un poch empès se girá donant una col-sada y reparant amb aquella jove li va dí:

—No s' afich tant, ell assembla just una paparra:

—Tan paparra com som, (li contestá sa jove ofesa,) no hey haurá perill que may me tròpignes aferrada à ses téues ferraduras.

Tots es qu' heu sentiran esclafiren de

riure y aquell jove confús, ben depressa s' escapà d' aquell ròtlo.

* *

Hey havia à un carré tres sabatés qu' es duyan molta d' enveja. Un dia un d' ells per fé malícia à n' ets altres, demunt es séu portal hey posà un lletrero que deya:

Aquí viu es milló sabaté del mon.

Un d' ets altres quant heu vé l' ondemà en posà un altre que deya axí:

Aquí viu es milló sabaté de Mallorca.

Y s' altre també l' ondemà posà aquest: *Aquí viu es milló sabaté d' aquest carré.*

* *

No fa molts de dies qu' à n' es carré de ses Miñones s' hi armà un truy hò, perque un ase se renegà que no volia entrà à ca-séua.

Al entretant passà una senyora y quant vé tanta gent aturada demaná à un pollo si hey havia rès de nou.

—Crech qu' es un ase que li ha agafat un mal, (li contestà es pollo.)

—¡Oh, Deu meu! (va dí ella,) à n' ets ases y tot los arribará à agafà histèrich y atachs de nirvis.

Es pollo rigué d' aquesta sortida y per fé d' agut va dí:

—Es qu' ets animals no saben que s' han de fé per assemblarse à ses criatures.

—Lo qu' es axò de criatura pòca pena los costará es serhó; lo que pòt essè que los ne còst molt es s' essè persones.

Es pollo no volgué més bromes y partí.

* *

Un homo de poch doblés tenia molts de cans de cassa, però los matava de fam. Sa dòna el reconygué y li digué que per no darlos menjá més valdria no tenirlós.

L' ondemà entrà à ca-séua amb dos cans més qu' es que tenia; s' enrabia sa dòna, y per tranquilisarla li digué:

—Calla, tonta, ¿no veus que si son més es cans se reparteix entre molts se fam y los ne tòca manco?

* *

Una polla estava en es Teatro asseguda á una butaca, y un jove que li feya l' oso molt de temps havia, s' hi va declará y s' en va dú carabassa. Es cap d' un poch ella fé un baday molt llarch, y ell li digué:

—Jò'm pensava que m' anava à menjá. Y ella li contestà lo més resòlta:

—Jò som judia y no puch menjá carn de porch.

* *

Un pagès qu' havia fét es servici à fora Mallorca quant vengué amb sa lleccència s' en anà à ca un tio séu, tocà à sa porta pues ja era de nit, y de part dedins li demanaren:

—¿Qui es?

—Jò soy, (respongué.)

—Ydò, vesten si soyes qu' ara acabam de fé sa casa neta.

* *

Un catedràtich de Física preguntava à un deixeble séu, còm se feya s' alcohol y després d' haverley dit, li torná preguntá:

—Y s' aygordent, còm se fá?

S' atlòt pipelletjá una miqueta y llavò respongué:

—Jò de còp y respòsta no ley sé dí. Lo que si sé, des mòdo que se beu.

* *

—¿Escolta, Pere? (preguntá un pagès à un marxando,) ¿à ses Fires de Ciutat qu' hey podrán dú à vendre de tot?

—Si fa, (respongué aquest.)

—Ydò hey duré à vendre sa sògra.

—¡Homo! ¿que dius?

—¿Que dich? lo que sents; que no hey pòren dú bestia?

—Sí, però, ¿y sa téua sògra qu' es cap mula?

—Si qu' heu es, perque me tira cada cossa que fa matx; però no 'u deya per axò; tú no m' has entès.

—Espliquet.

—Sa sògra heu dich en aquella mula véya y ròtja que tench y que li don tanta lleña, perque ja que no puch pegá à sa sògra, pas gust figurantme que li pech.

—Però, homo, hagueses dit *na sògra* y no *sa sògra* y t' hauria entès.

—Jò no som anat à llatí còm tú, y tant me fa di *na* còm *sa*.

* *

—Adios, Juan, ¿que j' has tornat?

—Sí, señó; ja vatx vení es *sábado* des *domingo* de la *semana última*, amb so vapor que *viene* de *Barcelona* aquí à *Palma de Mallorca*.

—Escolta, ¿y quants d' anys has estat fóra?

—Dos per *España* y *cuatro y siete* mesos en l' *Havana* de l' *Isla de Cuba*, *total sis años y siete meses*.

—¿Y tenies jornal diari cada dia?

—No ha *manchado nunca*. Y *dígame*, Don Pèp, ¿vostès *todos* deuen *estar buenos*, no es axí?

—Sí, Juan, tots hòns; ta mare, còm tú saps qu' está cèga y no hey veu, s' entretén axí mateix en fé calses p' es capellans negres.

Vaja un dos. ¿Que los s' en dugan!

* *

—Tòni, Tòni, ¿ahont vas tan aviat?

—Dexem passá per amor de Deu, sa sògra s' es mòrta y vatx à avisá es cotxo des mòrts y à comaná à s' enterradó que l' entèrri prest. Era tan dolenta que 'm pareix mentida que no torn viva.

* *

PORROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—Una pregunta necessita respòsta
SEMBLANSES.—1. En que du sa-bata.
2. En qu' hey ha peons.
3. En que té estribos.
4. En que passan fam.
TRIÀNGUL.—Campos-Campo-Camp-Cam-Ca-C
XARADA.—Dár-se-na.
FUGA.—Diguent veritat se pèrd s'amistat
ENDEVINAYA.—Sa Corema.

GEROGLIFICH.

